

Tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunnan kokous 5, 4/2019

Pöytäkirja

Aika 5.11.2019 klo 12:30 – 15:30
Paikka Etelä-Suomen aluehallintovirasto (ESAVI)

Jäsenet ja (varajäsenet)

Outi Vainio, puheenjohtaja, Helsingin yliopisto
(**Eero Lehtonen**, varapuheenjohtaja, Helsingin yliopisto, emeritus)

Raimo Tuominen, Helsingin yliopisto: tieteellinen tutkimus ja opetus
(**Petra Sipilä**, Turun yliopisto)

Esa Hohtola, Oulun yliopisto, emeritus: tieteellinen tutkimus ja opetus
(Joni Mäki, Oulun yliopisto)

Kristiina Haasio, Orion Oyj, emerita: teollisuus
(Jukka Puoliväli, Charles River DRS Finland)

Emrah Yatkin, Turun yliopisto: eläinten hoito ja eläimille tehtävät toimenpiteet
(**Niina Kemppinen**, Helsingin yliopisto)

Anna Meller, Helsingin yliopisto: eläinlääketieteellinen asiantuntemus
(**Lasse Saloranta**, Orion Oyj)

Heidi Kivekäs, Animalia ry: vapaaehtoinen eläinsuojelutyö
(Maria Lindqvist, Suomen eläinsuojeluyhdistysten liitto ry)

Tuula Heinonen, FICAM: vaihtoehtoiset menetelmät
(**Tiina Palomäki**, Fimea)

Matti Viluksela, Itä-Suomen yliopisto: vaihtoehtoiset menetelmät
(Teija Oinonen, Orion Oyj)

Hanna-Marja Voipio, Oulun yliopisto: eläinten hyvinvointia koskeva tutkimus
(**Satu Mering**, Experimentica Oy)

Paula Hirsjärvi: eläinten pidon etiikka tai yhteiskuntatieteellinen tutkimus
(**Saara Reiman**)

Tapani Parviainen, Etelä-Suomen aluehallintovirasto ESAVI
(**Eila Kaliste**, Etelä-Suomen aluehallintovirasto)

Tuomas Parkkari, Opetus- ja kulttuuriministeriö
Sami Niinimäki, Opetus- ja kulttuuriministeriö

Tiina Pullola, pysyvä asiantuntija, Maa- ja metsätalousministeriö

Satu Raussi, Eläinten hyvinvointikeskus
Tiina Kauppinen, Eläinten hyvinvointikeskus

Eila Kaliste, sihteeri, Etelä-Suomen aluehallintovirasto ESAVI

Jakelu Neuvottelukunta, Eläinten hyvinvointikeskus

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen 12.34. Paikalla oli myös korkeakouluharjoittelija. Todettiin jäsenen vaihtuminen: Mai Kivelän tilalle on nimetty Heidi Kivekäs.

2. Edellisen pöytäkirjan hyväksyminen

Pöytäkirja on ollut kommentoitavana TOKES-työtilassa. Hyväksyttiin.

3. Ministeriön terveiset

Tiina Pullola kertoi:

EU-jäsenvaltioiden yhteyspisteiden kokous oli lokakuussa, jossa komissio oli kertonut loppuvuonna julkaistavista tilastoraporteista: julkaistaan kolmen vuoden (2014-2017) vuositilatot sekä raportti koe-eläindirektiivin toimeenpanosta. Raportit ovat ensimmäisiä EU-laajuisia raportteja koe-eläinten käytöstä, ei-toimenpiteissä käytetyistä eläinmääristä. Komissio pitää julkaisun yhteydessä tiedotustilaisuuden.

Suomi on saanut komissiolta virallisen huomautuksen koe-eläindirektiivin täytäntöönpanosta. Komissio on tarkistanut kaikkien jäsenmaiden kansallisen lainsäädännön sen varmistamiseksi, että direktiivi on pantu täytäntöön kaikilta osin. Suomi on antanut komission kysymyksiin selvitykset kolme vuotta sitten, ja komissiolla on useasta kohden vielä huomautettavaa, lähes kaikki koskien sanamuotojen epätarkkaa noudattamista. Huomautuksista ei seuraa sovellettujen käytäntöjen muuttamista. Laki ja asetus koe-eläinten suojelemiseksi on muutettava komission tahdon mukaisesti. Samalla voidaan muuttaa muita yksityiskohtia, mikäli näitä on tarpeen selventää.

Suomen EU-puheenjohtajuuskausi on menossa. Suomi on nostanut esiin eläinten hyvinvoinnin ja parhaillaan valmistellaan Euroopan neuvoston päätelmätekstiä, jossa otetaan kantaa siihen, miten eläinten hyvinvointia tulisi edistää lainsäädännön ja vapaaehtoisen toiminnan kautta. Teksti keskittyy tuotanto- ja seuraeläimiin, mukana on kissat ja koirat, pentukauppa sekä netissä tapahtuva ilmoittelu ja kaupankäynti. Kaikkien jäsenmaiden tulisi allekirjoittaa teksti.

Suomen edustusto järjestää Eurogroup for Animals -järjestön kanssa Brysselissä vaihtoehtoisia menetelmiä käsittelevän konferenssin 'Strategies for Innovation in life sciences' 3.12.2019, jossa puhujana on muun muassa Tuula Heinonen.

<https://www.eurogroupforanimals.org/event-will-press-for-animal-free-innovation-in-life-sciences>

Kokous keskusteli mahdollisesti lainsäädäntöön muutettavia asioita samalla, kun laki ja asetus uudistetaan: esiin nousi mahdollisuus ottaa kuoriutumattomat linnunpoikaset lain soveltamisalaan mukaan. Koska nämä eivät kuulu EU-direktiivin soveltamisalaan, näiden suojelusta voidaan säätää kansallisesti siten, että niiden käyttö tutkimustarkoituksiin olisi luvanvaraista samalla tavoin kuin nisäkkäiden sikiöiden. Mahdollista on myös tehdä aloite kuoriutumattomien linnunpoikasten ottamisesta direktiivin soveltamisalaan. Outi, Tiina ja Eila selvittelevät asioita.

4. 3R-periaatteen edistäminen

Tuula Heinonen kertoi 3R-ryhmän toiminnasta ja suunnitelmista:

3R-kurssi Modern methods in basic research and drug discovery toteutettiin 16.-17.9.2019 ja siitä saatiin hyvää palautetta.

Refinement: Yhteyshenkilöseminaari 4.12.2019, jossa kartoitetaan eläinten tieteellistä käyttöä harjoittavien toimijoiden kiinnostusta toimia 3R-konsortiossa.

Replacement ja Reduction: Toimijoiden haastatteluita eläinkokeettomien vaihtoehtomenetelmien osalta on tehty kaikissa yliopistoissa useiden tutkimusryhmien kanssa ja nämä

jatkuvat vielä 2020 vuonna. Näiden päätyttyä kutsutaan kokoon 3R-yhteisseminaari (kaikki 3R), jossa aloitetaan 3R-konsortion toiminta.

Koulutus: jatketaan 1-2 päivän koulutusten järjestämistä valiten teemat tarvekartoitusten perusteella. Tampereen yliopisto toteuttaa keväällä entiseen tapaan myös *in vitro* -mallien kurssin. FinLAS tuottaa valtakunnallisesti harmonisoidun koe-eläinten käytön pätevöittämisen verkkokurssin 2020.

Toteutetaan TOKES:n nettisivut ja päivitetään 3R-työryhmää.

5. EU-komission osoittama tehtävä

EU:n kansallisten komiteoiden tehtävänä on hankelupien harmonisointi, 3R-periaatteiden edistäminen sekä hyvinvointiryhmien toiminnan tukeminen. EU-komission tärkeimpänä tavoitteena tällä hetkellä on edistää hankelupahakemusten käsittelyn yhtenäisyyttä ja komissio on osoittanut tehtävän kansallisille komiteoille.

Yhteinen tapaaminen (TOKES; Hankelupalautakunta, Hyvinvointiryhmät) järjestettiin 29.8.2019, jossa keskusteltiin muun muassa hakemuksen käsittelyprosesseista sekä niiden kehittämis- ja yhtenäistämistarpeista, hakemusten laadusta ja valmiiden teknisten kuvausten julkaisemisesta. Myös vakavuuden arvioinnin laatu ja tavoitteet olivat esillä. Hankelupalautakunta keskustelee tapaamisessa esillä olleista asioista seuraavassa kokouksessaan ja tarkoitus on tuolloin pohtia tavoitteiden edistämistä myös TOKESin ja muiden mahdollisten tahojen kanssa. EU:n kansallisten komiteoiden puheenjohtajien kokous on siirtynyt maaliskuulle.

6. Videoesitysten tilanne

Kokouksessa 5.6.2019 keskusteltiin videoesityksistä ja ehdotettiin niiden täydentämistä. Halukkaille annettiin mahdollisuus ilmoittautua haastateltaviksi. Edelleen on mahdollisuus tarjoutua tai ehdottaa sopivia videoteemoja. Kokouksessa ehdotettiin koe-eläinlääkärin roolin esittelyn laajentamista.

7. Selkärangattomat koe-eläiminä

TOKES on aiemmin päättänyt tutustua ja mahdollisesti ohjeistaa hyönteisten käyttöä tutkimuksessa ja käynyt keskustelua asiasta Tampereen yliopiston, Luonnonvarakeskuksen (LUKE) ja Eläinten hyvinvointikeskuksen kanssa. Näiltä pyydettiin ehdotuksia mukaan otettaviksi lajeiksi hyvien käytäntöjen laatimiseksi selkärangattomien eläinten käytölle tutkimuksessa. LUKE ehdotti konsortion perustamista hankkeelle. TOKES päätti lähteä LUKEn ehdotukseen mukaan jättäen konsortiohankkeen vetovastuun LUKELLE. Asiasta on tiedotettu LUKEa ja muistutettu asiasta myös 9.9.2019. Asiasta muistutetaan vielä uudestaan.

8. Muut asiat

Äskettäin pidetyssä Wild Animal Welfare -seminaarissa olit ollut esillä myös luonnonvaraisten eläinten tutkimuskäyttö. Suomessa luonnonvaraisilla eläimillä tehtäviin tutkimuksiin haetaan vuosittain kymmenkunta lupaa. Tutkimusta tekevät yliopistot ja LUKE. Tutkimuksiin kuuluu tavallisesti kiinniotto, näytteenotto ja vapaaksi laskeminen. Toiminnanharjoittajalla on oltava vastuuhenkilöt ja nimetty eläinlääkäri, jotka vastaavat toiminnan asianmukaisuudesta samalla tavoin kuin muillakin toiminnanharjoittajilla. Tällainen toiminta kuuluu myös viranomaisvalvonnan piiriin samalla tavoin kuin muu tutkimus.

9. Tiedoksi

Tuula Heinonen ja Tiina Palomäki ovat kirjoittaneet artikkelin SIC!-lehteen viranomaisille 2018 tekemänsä kyselyn tuloksista: Eläinkokeettomilla tutkimusmenetelmillä ennustavampaa tietoa turvallisuudesta ja tehosta: https://sic.fimea.fi/verkkolehdet/2019/3-4_2019/tarjolla-

[verkossa/elainkokeettomilla-tutkimusmenetelmilla-ennustavampaa-tietoa-turvallisuudesta-ja-tehosta](#)

ecopa symposium 2019: <https://www.ipamitalia.org/ecopa-symposium-2020-non-animal-methodologies-research-testing-assessment-and-applications/>

TOKES-kokousten pöytäkirjat ja materiaalit maa- ja metsätalousministeriön hankesivulla:
aiempi kausi: <https://mmm.fi/hanke2?id=d21ebd48-5b88-4edc-bc2f-f7bca3a3a7f6>
nykyinen kausi: <https://mmm.fi/hanke2?tunnus=MMM036:00/2018>

10. Seuraavat kokoukset

11.3.2020 klo 12.30 – 15.30, 3R-ryhmä kokoontuu ennen kokousta.

5.5.2020 klo 12.30 – 15.30, 3R-ryhmä kokoontuu ennen kokousta.

11. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.40.